

SAŽETAK PRESUDE

V. M. I DR. protiv BELGIJE OD 7. SRPNJA 2015. GODINE ZAHTJEV BR. 60125/11

Uvjeti iznimnog siromaštva u kojima su se zatekli podnositelji nakon protjerivanja iz prihvatnog centra za tražitelje azila prouzročili su ponižavajuće postupanje

❖ ČINJENICE

Zahtjev Sudu podnijelo je sedam srpskih državljana romskog podrijetla (otac, majka i njihovo petero djece). Većinu svog života proveli su u Srbiji. Tijekom ožujka 2010. godine podnositelji su doputovali u Francusku gdje su podnijeli zahtjev za azil koji je odbijen. Potom su tijekom ožujka 2011. godine podnijeli zahtjev za azil u Belgiji. Dana 12. travnja 2011. godine, nadležne belgijske vlasti podnijele su francuskim vlastima zahtjev za povrat podnositelja u Francusku. Dana 06. svibnja 2011. godine, Francuska je prihvatila zahtjev za povrat sukladno Dublinskoj uredbi (2).¹ Belgijski Ured za strance je podnositeljima dana 17. svibnja 2011. godine izdao nalog o udaljenju iz Belgije u Francusku s obrazloženjem da sukladno navedenoj uredbi, Belgija nije obvezna razmatrati njihov zahtjev za azil.² Dana 25. svibnja 2011. godine, rok za izvršenje naloga o udaljenju je produljen do 25. rujna 2011. godine zbog trudnoće jedne od podnositeljica. Dana 16. lipnja 2011. godine, podnositelji su žalbenom Odboru za strance podnijeli zahtjev za privremenom obustavom predmetnog naloga. Dana 22. rujna 2011. godine, podnositelji su podnijeli zahtjev za ostanak zbog medicinskih razloga te zbog invaliditeta jedne od podnositeljica. Međutim, njihov zahtjev je odbijen. Dana 26. rujna 2011. godine podnositelji su protjerani iz Sint – Truiden prihvatnog centra za azilante budući da više nisu ispunjavali uvjete za materijalnu pomoć za azilante. Prebačeni su u Bruxelles gdje ih je nevladina organizacija uputila na javni trg na kojemu su bili smješteni beskućnici romskog podrijetla. Tamo su ostali do 05. listopada 2011. godine. Dana 07. listopada 2011. godine, zbog obvezne registracije, smješteni su u novi prihvatni centar, udaljen oko 160 km od Bruxellesa. Podnositelji su se zatim samoinicijativno nastanili na željezničkom kolodvoru u sjevernom dijelu Bruxellesa odakle su dana 25. listopada 2011. godine vraćeni u Srbiju. Njihov povratak organizirala je agencija *Fedasil*.³ Žalbeni Odbor za strance je presudom od dana 29. studenog 2011. godine privremeno obustavio nalog o udaljenu podnositelja i odluku kojom je odbijen podnositeljev zahtjev za ostanak s obrazloženjem kako Ured za strance nije utvrdio pravnu osnovu temeljem koje bi zaključio da je Francuska odgovorna za rješavanje zahtjeva za azil. Belgijsko tužiteljstvo je protiv navedene presude podnijelo reviziju. Rješavajući o reviziji, *Conseil d'État* (Državno vijeće) je reviziju proglasio nedopuštenom zbog nepostojanja pravnog interesa jer su se

¹ Uredba(EU) br. 604/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2013. godine o uvođenju kriterija i mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za ispitivanje zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnesenog u jednoj od država članica od strane državljanina treće zemlje ili osobe bez državljanstva (primjenjiva od 1. siječnja 2014.)

² Dublinska uredba (2) predviđa da ona država Europske unije u kojoj je stranac prvi put podnio zahtjev za azil, mora o tom zahtjevu odlučiti, a ako stranac zahtjev za azil podnese naknadno u nekoj drugo državi članici EU, ista ne mora po njemu postupiti već ga je ovlaštena vratiti u onu državu EU u kojoj je prvi zahtjev za azil podnio

³belgijska federalna agencija koja se bavi pružanjem materijalne pomoći azilantima

podnositelji vratili u Srbiju, a Belgija više nije imala obvezu postupiti po podnositeljevom zahtjevu za azil.

Pozivajući se na čl. 3. Konvencije, podnositelji su prigovarali kako su zbog protjerivanja iz prihvatnog centra za azilante bili podvrgnuti nečovječnom i ponižavajućem postupanju. Nadalje, pozivajući se na čl. 2. Konvencije, prigovarali su kako je zbog loših uvjeta u prihvatnom centru preminula njihova najstarija kćer. Isto tako, prigovarali su i da je došlo do povrede čl. 13. Konvencije u vezi s čl. 3. Konvencije jer navodno nisu imali na raspolaganju pravno sredstvo kojim bi pred belgijskim sudovima mogli iznijeti da su zbog nereguliranja njihovog statusa pretrpjeli nečovječno i ponižavajuće postupanje uslijed kojeg je njihova kćer preminula.

❖ OCJENA SUDA

U odnosu na čl. 3. Konvencije

Konvencija ne jamči pravo na politički azil, a države članice Konvencije imaju pravo kontrolirati ulazak, boravište i protjerivanje stranaca. Usprkos tome, obveza države može postojati u odnosu na uvjete prihvata tražitelja azila. Prilikom utvrđivanja je li u ovom predmetu postignut minimalni stupanj ozbiljnosti koji zahtjeva čl. 3. Konvencije, Sud je primijetio kako poseban značaj treba dati statusu osobe koja traži azil. Tu se radi o „neprivilegiranim“ osobama koje su posebno ranjive te im stoga treba osigurati posebnu zaštitu. Ranjivost tražitelja azila je pojačana kod obitelji s djecom. Stoga je pružanje zaštite podnositeljima bilo osobito značajno, budući da se u ovom slučaju radilo o obitelji s malom djecom, uključujući jedno dojenče i jedno dijete s invaliditetom. Sud je u ovom predmetu ispitivao je li Belgija odgovorna za životne uvjeti u kojima su se podnositelji nalazili u Belgiji u razdoblju od 26. rujna do 25. listopada 2011. godine, sukladno čl. 3. Konvencije. Ispitivanje Suda bilo je ograničeno isključivo na navedeno razdoblje koje je započelo na dan kada su protjerani iz prihvatnog centra za azilante, a završio dana kada su upućeni natrag u Srbiju budući da prihvata podnositelja i ispunjenje njihovih potreba prije tog razdoblja nije bilo sporno. Između 26. rujna i 25. listopada 2011. godine, njihova situacija je bila osobito ozbiljna budući da su proveli devet dana na javnom trgu u Bruxellesu, zatim dvije noći u tranzitnom centru te još tri tjedna na željezničkom kolodvoru u Bruxellesu. Sud je primijetio kako se ova situacija mogla izbjeći ili je mogla kraće trajati da su postupci koje su podnositelji pokrenuli pred belgijskim tijelima u vezi s traženjem azila, provedeni brže (trajali su dva mjeseca). Iako je u relevantnom razdoblju sustav prihvata tražitelja azila bio povećan, Sud je ustanovio kako belgijske vlasti nisu uzele u obzir ranjivost podnositelja. Tijekom četiri tjedna belgijske su vlasti izložile podnositelje iznimnom siromaštvu, prepuštajući ih ulici, bez sredstava za život i bez pristupa sanitarnim objektima. Sud je utvrdio kako su takvi životni uvjeti, zajedno s nemogućnošću poboljšanja njihove situacije, dosegli minimalni stupanj ozbiljnosti kojeg zahtjeva čl. 3. Konvencije. Podnositelji su stoga bili podvrgnuti ponižavajućem postupanju, a što je prouzročilo povredu čl. 3. Konvencije.

U odnosu na čl. 2. Konvencije

Sud je primijetio kako je čitav niz različitih okolnosti mogao doprinijeti zdravlju kćeri, uključujući činjenicu da je kćer nakon povratka u Srbiju provela dva tjedna u nehigijenskim uvjetima. Sukladno tome, Sud je utvrdio kako podnositelji nisu dokazali da je njihova kćer preminula zbog loših uvjeta života tijekom njihovog boravka u Belgiji niti da Belgija nije

ispunila obvezu zaštite njezinog života. Sud je stoga utvrdio kako nije došlo do povrede čl. 2. Konvencije.

U odnosu na čl. 13. Konvencije u vezi s čl. 3. Konvencije

Analizirajući belgijski pravni sustav, Sud je ustanovio kako podnositelji na raspolaganju nisu imali učinkovito pravno sredstvo koje bi im se omogućilo da se brzo i učinkovito ispituju njihovi prigovori u vezi s povredom čl. 3. Konvencije. Belgijske vlasti su u bilo kojem trenutku mogle izvršiti nalog o udaljenju, a zahtjev za obustavom kojeg su podnijeli podnositelji, nije imao suspenzivni učinak. Sud je posebice primijetio kako su zbog nesuspendivnog učinka zahtjeva, podnositelji ostali bez materijalnih sredstava te kako su bili prisiljeni vratiti se u Srbiju bez da su prethodno ispitani njihovi navodi o povredi čl. 3. Konvencije. Sud je isto tako ustanovio kako je postupak povodom zahtjeva za obustavom pretjerano dugo trajao budući da je žalbeni Odbor za strance presudu donio tek dana 29. studenog 2011. godine nakon što su podnositelji već krenuli natrag u Srbiju. Podnositeljima je time uskraćena mogućnosti nastavka postupka u Belgiji i Francuskoj. Sukladno navedenom, budući da podnositelji nisu imali na raspolaganju učinkovito pravno sredstvo, Sud je utvrdio kako je došlo do povrede čl. 13. u vezi s čl. 3. Konvencije.

Sud nije smatrao potrebnim ispitivati prigovore u odnosu na navodnu povredu čl. 13. u vezi s čl. 2. Konvencije.

❖ **PRAVIČNA NAKNADA**

22.750,00 EUR – na ime naknade nematerijalne štete

8.120,00 EUR – na ime troškova postupka

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.